ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 8ης Ιανουαρίου 2004 *

Στην υπόθεση C-69/03,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Corte d'appello di Venezia (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Caseificio Cooperativo di Cornedo Soc. coop. arl

και

Ministero delle Finanze,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των κανονισμών (ΕΟΚ) 1079/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εισφοράς συνυπευθυνότητας και μέτρων προς διεύρυνση των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/018, σ. 79), και 1822/77 της Επιτροπής, της 5ης Αυγούστου 1977, περί των λεπτομερειών εφαρμογής για την είσπραξη της ει-

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

σφοράς συνυπευθυνότητας που έχει καθιερωθεί στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/019, σ. 49),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, R. Schintgen και N. Colneric (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

αφού το Δικαστήριο πληροφόρησε το αιτούν δικαστήριο ότι προτίθεται να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, του Κανονισμού της ενώπιόν του Διαδικασίας,

αφού οι ενδιαφερόμενοι κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου κλήθηκαν να υποβάλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επί του θέματος αυτού,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με διάταξη της 6ης Νοεμβρίου 2002, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Φεβρουαρίου 2003, το Corte d'appello di Venezia έθεσε βάσει του άρθρου 234 ΕΚ

ένα προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των κανονισμών (ΕΟΚ) 1079/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εισφοράς συνυπευθυνότητας και μέτρων προς διεύρυνση των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/018, σ. 79), και 1822/77 της Επιτροπής, της 5ης Αυγούστου 1977, περί των λεπτομερειών εφαρμογής για την είσπραξη της εισφοράς συνυπευθυνότητας που έχει καθιερωθεί στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/019, σ. 49).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο εφέσεως κατά αποφάσεως του Tribunale di Venezia (Ιταλία) της 30ής Ιανουαρίου 1987 σχετικά με ένταλμα πληρωμής που το Ministero delle Finanze (Υπουργείο Οικονομικών) κοινοποίησε στην εταιρία Caseificio Cooperativo di Cornedo Soc. coop. arl (στο εξής: Caseificio Cooperativo) με αντικείμενο την πληρωμή εισφοράς συνυπευθυνότητας για αγελαδινό γάλα καθώς και πρόσθετης εισφοράς λόγω μη καταβολής της εισφοράς συνυπευθυνότητας.

Η κοινοτική ρύθμιση

3 Ο κανονισμός 1079/77 καθιέρωσε μια εισφορά συνυπευθυνότητας η οποία έπληττε κατά τον ίδιο τρόπο το σύνολο των ποσοτήτων γάλακτος που παραδίδονταν στα γαλακτοκομεία καθώς και ορισμένες πωλήσεις γαλακτοκομικών προϊόντων εντός της γαλακτοπαραγωγικής εκμεταλλεύσεως (στο εξής: εισφορά συνυπευθυνότητας). Με τον κανονισμό 1822/77 η Επιτροπή καθόρισε τα της εισπράξεως της εισφοράς αυτής.

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1079/77 ορίζει, όπως είχε αρχικώς, ότι, «[κ]ατά την περίοδο από 16 Σεπτεμβρίου 1977 έως το τέλος της γαλακτοκομικής

περιόδου 1979/1980, καταβάλλεται εισφορά συνυπευθυνότητας από όλους τους παραγωγούς γάλακτος για τις ποσότητες γάλακτος που παραδίδονται σε επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γάλακτος καθώς και στις περιπτώσεις που καθορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, για τις ποσότητες γάλακτος που πωλούνται από τον παραγωγό υπό τη μορφή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων».

5 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1822/77 ορίζει:

«1. Κάθε παραγωγός γάλακτος, του οποίου η εκμετάλλευση δεν ευρίσκεται σε μία από τις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1079/77, οφείλει εισφορά συνυπευθυνότητος για όλο το γάλα αγελάδος, ως έχει, το οποίο έχει αγορασθεί απ' αυτόν από επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γάλακτος και η παράδοση του οποίου πραγματοποιήθηκε από τη 16η Σεπτεμβρίου 1977.

2. Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού νοείται ως:

α) επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γάλακτος:

— ο αγοραστής που αποτελεί συγκρότημα επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γάλακτος,

— η επιχείρηση ή το συγκρότημα που αγοράζει το γάλα, αλλά περιορίζει τη δραστηριότητά του σε πράξεις συγκεντρώσεως, αποθεματοποιήσεως και ψύξεως, ή σε μία από αυτές τις πράξεις·

β) παράδοση, κάθε παράδοση, η δε μεταφορά πρέπει να εξασφαλίζεται από τον ίδιο τον παραγωγό, από την επιχείρηση που αγοράζει το γάλα ή από τρίτο μεσολαβούντα.»

6 Διάδοχος του πιο πάνω καθεστώτος εισφοράς συνυπευθυνότητας είναι το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, το οποίο καθιέρωσαν οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 10), και 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13). Το τελευταίο καθεστώς τροποποιήθηκε και παρατάθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1).

7 Το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92 ορίζει ότι «[θ]εσπίζεται, για επτά νέες διαδοχικές περιόδους δώδεκα μηνών, αρχής γενομένης από 1ης Απριλίου 1993, συμπληρωματική εισφορά, η οποία επιβαρύνει τους παραγωγούς αγελαδινού γάλακτος επί των ποσοτήτων γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος, οι οποίες παραδίδονται σε αγοραστή ή πωλούνται απ' ευθείας προς κατανάλωση, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης δωδεκάμηνης περιόδου, και οι οποίες υπερβαίνουν ποσότητα που θα καθοριστεί».

8 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, «[ό]σον αφορά τις παραδόσεις, ο υπόχρεος της εισφοράς αγοραστής καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους, πριν από μια ορισμένη ημερομηνία και σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορισθούν, το οφειλόμενο ποσό το οποίο παρακρατεί επί της τιμής του γάλακτος την οποία καταβάλλει στους παραγωγούς που οφείλουν την εισφορά, και, αν όχι, το ποσό το οποίο εισπράττει με κάθε κατάλληλο μέσο».

9 Το άρθρο 9 του κανονισμού 3950/92 ορίζει:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοείται ως:

[...]

γ) παραγωγός: κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, η εκμετάλλευση των οποίων βρίσκεται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας:

— που πωλεί γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα απ' ευθείας στον καταναλωτή,

— ή/και που παραδίδει στον αγοραστή·

[...]

ε) αγοραστής: η επιχείρηση ή η ένωση που αγοράζει γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα από τον παραγωγό:

— για να τα επεξεργαστεί ή να τα μεταποιήσει,

— για να τα παραχωρήσει σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις οι οποίες επεξεργάζονται ή μεταποιούν το γάλα ή τα άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι, με την απόφαση κατά της οποίας ασκήθηκε έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, το Tribunale di Venezia αποφάνθηκε επί της ανακοπής που η Caseificio Cooperativo άσκησε κατά του εντάλματος πληρωμής, με το οποίο η εφορία την είχε καλέσει να καταβάλει ένα ποσό που φερόταν ότι οφείλει ως εισφορά συνυπευθυνότητας και ως πρόσθετη εισφορά λόγω μη καταβολής της εισφοράς συνυπευθυνότητας, και υποχρέωσε την εφορία να επιστρέψει τα ποσά που είχε εισπράξει σε εκτέλεση του εντάλματος αυτού.

11 Το σκεπτικό της πιο πάνω αποφάσεως του Tribunale di Venezia είναι ότι δεν έπρεπε να εφαρμοστεί η εθνική νομοθεσία για τη μεταφορά των κοινοτικών διατάξεων με τις οποίες καθιερώθηκε η εισφορά συνυπευθυνότητας, δηλαδή δεν έπρεπε να εφαρ-

μοστεί το νομοθετικό διάταγμα 282, της 16ης Ιουνίου 1978, το οποίο μετατράπηκε στον νόμο 426, της 1ης Αυγούστου 1978. Το Tribunale di Venezia αντιτάχθηκε στην εφαρμογή του νόμου αυτού, καθόσον ο νόμος υποβάλλει στην εισφορά συνυπευθυνότητας τις παραδόσεις από γαλακτοπαραγωγούς σε συνεταιρισμό του οποίου οι γαλακτοπαραγωγοί αυτοί είναι μέλη. Έτσι, το πεδίο της εισφοράς αυτής διευρύνθηκε σημαντικά σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το κοινοτικό δίκαιο.

12 Το Corte d'appello di Venezia διευκρινίζει, στο σκεπτικό της διατάξεως περί παραπομπής, ότι ένα άλλο τμήμα του δικαστηρίου αυτού εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση με το σκεπτικό ότι το κείμενο των εφαρμοστέων κοινοτικών κανονισμών δεν δικαιολογεί τέτοια συσταλτική ερμηνεία καθόσον οι κανονισμοί αυτοί, όταν ρύθμισαν τις διάφορες περιπτώσεις παραδόσεως γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, ανέφεραν ρητώς την «πώληση» μόνον όσον αφορά την πρώτη περίπτωση, ενώ καθόρισαν τη βάση επιβολής της εισφοράς χρησιμοποιώντας τους ευρύτερους όρους της «προμήθειας» και της «παραδόσεως». Έτσι, επιτρέπουν το συμπέρασμα —το οποίο επιρρωννύει η μεγαλύτερη συνοχή της ερμηνείας αυτής με την πρόθεση που ο κοινοτικός νομοθέτης εκδήλωσε όταν καθιέρωσε την εισφορά συνυπευθυνότητας, δηλαδή να περιοριστεί η παραγωγή γάλακτος— ότι οι κανονισμοί αυτοί εφάρμοσαν διαφορετικό κανόνα στις διαφορετικές περιπτώσεις που προβλέφθηκαν, επιβάλλοντας εισφορά για κάθε παράδοση γάλακτος ανεξαρτήτως της νομικής μορφής της παραδόσεως αυτής.

13 Το Corte Regolatrice (Ιταλία) αναίρεσε την τελευταία απόφαση με το σκεπτικό ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε την κοινοτική ρύθμιση. Έκρινε ότι η ρύθμιση αυτή είναι σαφής και ότι τα ζητήματα που τίθενται εν προκειμένω είναι ζητήματα εφαρμογής και όχι ερμηνείας της ρυθμίσεως αυτής, οπότε δεν είναι αναγκαία παραπομπή στο Δικαστήριο.

14 Το τμήμα του Corte d'appello di Venezia στο οποίο αναπέμφθηκε η υπόθεση εκτιμά ότι το ουσιώδες πρόβλημα στην παρούσα διαφορά δεν είναι να καθοριστεί ποιες

είναι οι συγκεκριμένες οικονομικές μονάδες που υπόκεινται στην εισφορά συνυπευθυνότητας ή ποιος είναι ο νομικός χαρακτηρισμός των πράξεων που εν προκειμένω υποβλήθηκαν στην εισφορά αυτή, έτσι ώστε να εξακριβωθεί αν ανήκουν σε εκείνες που πρέπει να υποβληθούν στην εν λόγω εισφορά, περίπτωση η οποία θέτει μόνον ζήτημα εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων. Αντιθέτως, το πρόβλημα είναι να καθοριστούν οι δραστηριότητες που υπόκεινται στην εισφορά συνυπευθυνότητας, οπότε η διαφορά αφορά το περιεχόμενο της κοινοτικής ρυθμίσεως.

15 Κατά συνέπεια, το Corte d'appello di Venezia αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 1079/77 και 1822/77, με τους οποίους καθιερώθηκε εισφορά συνυπευθυνότητας για το αγελαδινό γάλα, εφαρμογή επί όλων των παραδόσεων αγελαδινού γάλακτος από τον παραγωγό σε τρίτον, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των παραδόσεων αυτών, ή μόνον επί των παραδόσεων που συνεπάγονται κτήση της κυριότητας του προϊόντος από εκείνον προς τον οποίο έγινε η παράδοση;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

16 Εκτιμώντας ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό σαφώς μπορεί να συναχθεί από την απόφαση της 29ης Απριλίου 1999, C-288/97, Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago (Συλλογή 1999, σ. I-2575), το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, του Κανονισμού της ενώπιόν του διαδικασίας, πληροφόρησε το αιτούν δικαστήριο ότι προτίθεται να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη και κάλεσε τους ενδιαφερομένους κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου να υποβάλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επ' αυτού.

17 Η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι μόνοι που ανταποκρίθηκαν στην κλήση του Δικαστηρίου να υποβάλουν παρατηρήσεις, δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις σχετικά με την πρόθεσή του να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη η οποία θα παραπέμπει στη νομολογία του και ειδικά στην προαναφερθείσα απόφαση Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago.

18 Με την απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο απάντησε στο ερώτημα αν τα άρθρα 9 και 2 του κανονισμού 3950/92 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι μπορεί να θεωρηθεί «αγοραστής», ο οποίος οφείλει να καταβάλει τη συμπληρωματική εισφορά, οποιοδήποτε πρόσωπο στο οποίο παραδίδεται γάλα, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως της σχέσεως που οδήγησε στην παράδοση, και ειδικότερα υπό την έννοια ότι μπορεί να θεωρηθεί αγοραστής η ένωση συνεταιρισμών στην οποία τα μέλη συνεταιρισμού διέθεσαν, χωρίς να της πωλήσουν, γάλα.

19 Το ερώτημα εκείνο είχε τεθεί σχετικά με το Consorzio fra i Caseifici dell'Altopiano di Asiago (στο εξής: Consorzio), το οποίο είναι ένας φορέας στον οποίο μετέχουν διάφοροι γαλακτοπαραγωγικοί συνεταιρισμοί. Για να αμφισβητήσει μια διοικητική κύρωση που είχε επιβληθεί λόγω ατασθαλιών κατά την τήρηση του βιβλίου προμηθευτών και λόγω μη διαφυλάξεως της συμπληρωματικής εισφοράς που είχε καταβληθεί από τα μέλη του Consorzio τα οποία είχαν υπερβεί τις διαθέσιμες γαλακτοκομικές ποσοστώσεις, το Consorzio ισχυριζόταν ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί αγοραστής υπό την έννοια της κοινοτικής ρυθμίσεως.

20 Το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 25 της προαναφερθείσας αποφάσεως Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago, ότι η κατά τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 9, στοιχείο ε', του κανονισμού 3950/92 έννοια του αγοραστή δηλώνει οποιαδήποτε επιχείρηση η οποία αποκτά γάλα από παραγωγό στο πλαίσιο συμβατικής σχέσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής του τελευταίου, με σκοπό είτε την επεξεργασία ή μεταποίηση του γάλακτος από την ίδια είτε τη μεταβίβασή του σε επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως.

21 Επομένως, οι παραδόσεις που γίνονται σε αγοραστή υπό την έννοια του εν λόγω κανονισμού δεν χρειάζεται να επιφέρουν κτήση κυριότητας για να μπορέσουν να επιβληθούν συμπληρωματικές εισφορές.

22 Η νομολογία αυτή σχετικά με το καθεστώς της συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, όπως αυτό απορρέει από τον κανονισμό 3950/92, ισχύει και για το καθεστώς της εισφοράς συνυπευθυνότητας που καθιερώθηκε με τους κανονισμούς 1079/77 και 1822/77. Συγκεκριμένα, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των δύο καθεστώτων, και στις δύο περιπτώσεις η εισφορά στηρίζεται ειδικά στις ποσότητες γάλακτος που παραδόθηκαν από παραγωγό σε αγοραστή.

23 Κατόπιν των ανωτέρω, στο ερώτημα που τέθηκε πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι κανονισμοί 1079/77 και 1822/77 έχουν εφαρμογή επί όλων των παραδόσεων αγελαδινού γάλακτος από παραγωγό σε τρίτον, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως της σχέσεως που οδήγησε στις παραδόσεις αυτές.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 6ης Νοεμβρίου 2002 το Corte d'appello di Venezia, αποφαίνεται:

Οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 1079/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εισφοράς συνυπευθυνότητας και μέτρων προς διεύρυνση των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, και 1822/77 της Επιτροπής, της 5ης Αυγούστου 1977, περί των λεπτομερειών εφαρμογής για την είσπραξη της εισφοράς συνυπευθυνότητας που έχει καθιερωθεί στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, έχουν εφαρμογή επί όλων των παραδόσεων αγελαδινού γάλακτος από παραγωγό σε τρίτον, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως της σχέσεως που οδήγησε στις παραδόσεις αυτές.

Λουξεμβούργο, 8 Ιανουαρίου 2004.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

Β. Σκουρής